

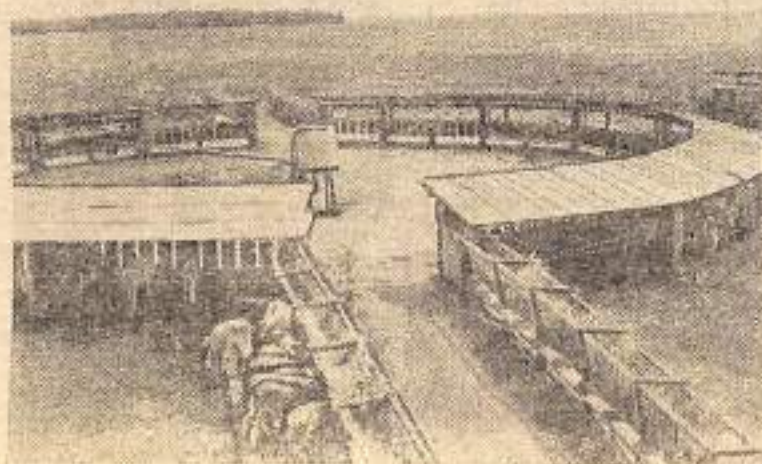
1931 жыл алтынның 15 күнүгүн таарар	№ 97* (4053)	1971 жыл. Атырдык ийин 17 күнө ОПТУОРУННУК	Сыналга 2 харчы
--	--------------	---	--------------------

Советской-индийскэй Дуогабар ратификацияланна

CCTA.

Снимок: выдрот истр механизацияламыт лавыр

валовой урожай — 1072 центнер,
гектарная выработка — 5,9 центнер.
комбайн барыта — 4
комбайнер — 8,
остуорас — 1,
массына — 2,

ОТ ХОМУУРУГАР

Бидини таяа сирктэр от хомуурун күүттөнүлүк үлөтү үлөтүлөн бара турар. Бу уолбай, ичин таллаанынах үлөттөн оройуон ыччатына тараа турбакка, сөөмөн шотоний кыттыны далай оттуулар. Быйыл оройуон үрдүнөн 34 ычча-жөмөл-жөмөлсөк ачылар тартылды-биттэ. Олорго 160-тан тахса ыччат сүрүн күүс быылы-нанан үлөтөр.

Ити звенолар ички арды-ларытар социалистическый куоталааны быылыт хайа да-ганы сымлаады үлөткөнү тарылды. От хомууру сым-лаанын БССРС рай-кожа ыччат-комсомольскый звенолар ички ардыларытар ыччалар социалистическый куоталааны үлөткөнү-бүтү. Атырдах ычын 10 күнүмдө түмүтүн-күн куоталааны кыдым-лаахтарынан аарыдынылар: толору механизированнай звеноларга — Субуруускай аатынан совхоз үс бастын звеноларга Соловьев отделе-ниелер Сергеев Н. И. са-

лаар звенога бастын. Во-логодо Снецов Н. Т. звено-га ички. Сыланга — Сивцев Н. Т. звенога үлөт миста-лы ылдылар.

Механизированнай апар-дяхтарга: бастын миста-лы Ленин аатынан колхозтан графигын 101 бырыныт толорбут А. Н. Кузнецов звенога мала. Ичкиека — совхоз Додордуураагады отде-ленитыттан учуула С. Н. Прокопьев салайар үлөткөн-челерин звенога. үлөткөн — Ленин аатынан колхозтан А. Н. Григорьев звенога та-гыстылар.

Көк звеноларын куотала-ныларыгар кыдымлаады-нан буолла Ленин аатынан колхоз Алматаады улааста-гар үлөткөн Н. Н. Мордуч-кин салайар үлөткөнчелерин звенога. Маныа таарыгы-эткэх, бу звено эдэр отчу-тара оройуон бары отчу-түрөткөнчелерин звенолары-гар тааарыт ыччаларынан атырдах ычын 10 күнүтү толордулар. Ичкиека төрө-бүт колхозтарыгар 2200

центнер бастын хачыстыба-лаах оту оттоон тутардылар уонна былыттан салгыа от-туулар. Көк-көкчөлөр куотала-ныларыгар ичкии сов-хозтан Е. А. Соловьев, үсүбү Эрдини Эрдинин аатынан колхоз Хоптеготобу бери-лдегиттэн В. Б. Тараскин салайар звеноларга ылдылар.

Ички звеноларын куотала-ныларыгар бастын-жөмөл мистааларга сакхот А. А. Алитов (Сылан) уонча Кы-таахтан И. Н. Парфенов салайаччыларды ачылды-нан эдэр отчуутара тагысты-лар үлөт мистаалы Карл Маркс колхозтан Н. В. Ша-лохов звенога таады.

Атырдах ычын 10 күнү-мүдү түмүтүнүн ыччат-ком-сомольскый звенолар гра-фигтарын 78,6 бырыныт толорон, 73354 центнер оту кыдым оройуон хачымы-тыбаларыгар тутардылар. Мантан күнүн хачымыт абы-бах хонустарга ыччалар ос-са күтүрүн үлөткөн быылы-нылаахтар.

ҮРДҮН ҮҮТ КҮРЭБЭР

Оройуон эдэр ыччалар-сытара тохусу ыччалар бастын сыдыа ыччалар үрдүн үүтү ычча-сүрүн-нан дьулуурдахтык үлө-лүлэр.

Сэткэ ый түмүтүнүн 15 ыччат-комсомольскый ферма-лартан 11-рэ ыччалар бы-лааннарын толорон ойдулар. Үрдүн үүт ички куотала-ныны быылыт даады Эр-дик Эрдинин аатынан кол-хозка тарылдыт эдэрлер коллективтара быылытлар-көбүлүлэр. Ол курдук бээс ыччат коллектив үлө-дир фермаларынан 100-120 бы-рыныт толордулар. Бу кол-хоз Хайахыттыгы бирин-дигер Адам Кулаб ферма коллектива (старшай ыч-чыныс М. Н. Понсева) ха-с бирдин ыччалартан

1102 кг үүтү ычч оройуон үрдүнүн бастын ички куотала-нынан Сарданч. Эбэ. Во-ломо фермаларына колло-ктивтара тилэх үлөткөн. Атын хайахыттыктартан Ленин аатынан колхозтан Туолбут, Карл Маркс ааты-нан колхозтан Косов, Па-ликин аатынан колхозтан 10, рүт фермалары ыччалар бы-лааннарын калыгуу да-нылардаахтык үлөткөн.

Ол эрээри үүт ыччалар-гар быылыты сэткөн кыч-кыч маччир-челер ыччалы-таа туһамыт буолула-тар. Ону осса даады бы-лааннарын толорбот эдэр-дир коллективтара былаан-нардорор. Эрдик Эрдинин аатынан колхозка Комсомол 50 сылын аатынан (Харда) ыччат-комсомольскый ферма-тын коллектив (старшай

М. Р. Титов) быылы үүт-ыччаларын тосту быылыттан аны хаалыт иччалар ахсааннарыгар киирбөт ичи-ки бабарар дьулуурдар. Ленин аатынан атырдаан Мария Егоровна атынан ферма (Кыстых Кулаб) кы-лын сылларга бир хачымы-лаадынан азылар. Бу фер-ма коллектив үүт оройуонга бир бастын-нан чыгар. Оттон Субуруускай аатынан совхозка сэткө-түткө ахсаанынах ыччат-ком-сомольскый фермаларын суос-созотох Үс Көлүс (старшай А. С. Нагаев) ферма коллектив эдэр бы-лааннарын толорон ыччалар-ту-супан былааннахха үлөт. Былаачы этиэхтэ пайа — ити үүт ички ахчылуу уот-сүдү-сирдигиттэх мистаалар үлө түмүтү да оһуун быылы-нылаахтар.

БИЙИГН КӨРӨ.

Саха АССР

50 сылын көрсө

(Бүтүтү. Ички хачымыт 96 М-гэр көр.)

1 922 сыл саахыта ты-йан көлбөт. Бу көмгө бандымыттар бири бөдөй күүстэр Ардаа Хагалас сиритер Тохтур дьуорун олооролор. Иван Данилов үтүөрүн Тохтур сиритигер кыттыбыта.

— Бу Тохтур сиритин туһунан үгүстү суруллан турар,— диир кичи.— Онон, мин бэйэм эрэ кыттыбын көпөтөдүм. Бу сирити Кы-таахх партизаныра, Иван Копоневтан, Иван Митрофе-новтан уратылар, бары кы-ттыбытара. Ити ааттамат көсөмөлөктөр атын туһа-нылаах сымдылар. Мин куучка ротатыгар түбөспү-түм, арааһа саха созотох курдуктум. Сириндигиттэн миннэ, Тохтур илин өтү-нээди тыага тохтотон аһа-тылар, бирдин быһы хал-быһы сиритит. Вэс ычын итин күнэ. Ичкибитигер сирингэс боротуоха быһа түһөн сытара.

— Оо, созотууру бэр-ыраас уу түбөтэ,— диир ба-быастар күлүү-оһууу кур-дук этилэр.

— Бу күтүрдэр күтэр курдук хастыбыттар,— диир атын үөрүйэх харахтаах кы-һыл армеец үбүсө. Онон көрбүтүм кырдык, диир окупалар эриэ үөнүү өрүлгөн сыттар. Тыһар тыһынаах баара биллбит. Бокуойа суох аһаака кы-лэрдилэр. Балысхан уоту аспытынан боротуохада сыр-сан киирдибит, онукабыт сүрдэх диир буолла. Түө-күттэриг иһийа сыһыт эбиттер, алдырхайдаах уоту астылар. Хаа да кичи табы-лына. Утары созотохто киирэн ылар кыах суох буолла. Бийиги, тыһынаах оллуоттар, бэтэрэ кытыгы төһөн тахсан салгы ыты-лаахтынан бардыбыт.

Мин көрдөхпүнэ, дэриэби-нэ хотугулуу илин өттүгэр киирмичэттөн оһоһуллубут аан курдук, аһааа чөгөрү-йэн көстөр. Мин ону туһа-йа-туһаайа ытан субурута-

бын, тугу тыһарбын айбыт билэр. Ити курдук бийиги ротатын кимэн киирбөккө эрэ ытыласта. Нөгү сар-сыардатыгар илинбөр уонна ойбоһоһор табыллан, мара-ханын баайдым. Обуоска таһааран сыһардылар, ба-рабааскыттылар. Тохтурү-иккис сууккатыгар ылыт-тар өтө.

К ЭЛИН. Иван Данилов үтүөрүн барап нацио-нальнай рота байылаа буо-лар. 1925 сыл ахсынныга И. Я. Строд хамаандатынан Солобудаа барап буолбутта-ра. Онон кичиттэн ураты сахалар Васильев Иван — Бүлүү, Селяхов Василий — Кылылаах-Армы дьонноро баалара. Кичилер итинтэн салгы Петровналовскайга тийиэхтэхтэрэ. Түөрт хону-гу сиргэ хонон бөһсө сар-сыардатыгар тийиэхтэх сир-дэрэ түөрт биэрэстэ калыб-тын хонно, бири ыалга түөрт бандыт таһастары-санта-рын сыһындыттан, сала-рын-септерин ууран, сыһы-лангык утуула сыттарын, быччаччы тутан ылаалар.

Бандымыттары доһуруо-тааны түмүтэр, Вессоойно уонна Канни буоланнар Майда өрүһүн унуор бири балаһыга олохсуйан, утуула сыттарын истэллэр. Онон Петровналовскайга тохтоо-бокко аһа тураллар. Этил-либит сиргэ тийбиттэрэ, кырдык, бандымыттар баал-лар эбит. Чаас агара бада-таах ытылааны кичиттэн тыһынарын төскиттэн, үгүстэрэ куотан, кутулаах оройун көктөллөр. Кыһыл этэрэстэ Петровналовскайга төһөн калан байынынай бы-һынаа-майгынан олоор. Строд хайыһар, салаака бөлөһүннэлэргэр Уус-Маайа бөһүөлөгүн олохтоохторугар дыһал биэрэр. Хаара халы-га бэрт дымл этэ. Онон ос-төөүү хайыһарынан эрэ си-тиллэхтөөхтөөдө.

Бу дыһал олоххо киирэн эрдэринэ, хара кырыһтаах бандымыттар эмнэ саба түһүтү барытын уруукал-дылар, аһы турар аты-

КИМЭН КИИРЭР КЫНАТТАР

ССРС Салгынаады Флотун күнэ—советскай нуруут таһаалаах быраабынныктыгыттан биридэстэрэ. Иэ дойду байытти пидаттыах хотойдорун уонна кичилэргэ аһаан бастын ылаахсаах массамыналары иттиһэ сөбүл-лүннэ өлөрөн таһаараччылары барыларын сөөмөй сөккө чыстылар.

ССРС билигин Салгынаады Байынынай Күүстэрин түрүүтүнэ реактивнай, тыстаалар түргөн, ракеталаах авиация буолар. Кын үүнэ иһэр модун кыадын, совет-скый летчиктар үрдүн бөһсөбү уонна моральнай хач-чытыбаларын сэрүулаһыта буолбут «ЮГ» диир байыны-най үөрэх борлордо. Бу репортажы ол үөрэх бири эки-зодун туһунан көбүлэр.

Бөдөһө күн харысхала суох сырылааччы тыһыта, хо-нуу үрдүнэн сылаас буһуру-турбут, оттон бүтүн кыһыах былыттар команднай нуун ан-теиналарыгар иттиһэ быһа-сыһа сирин кырыһынан киирбэ сым-лаалар. Дохсун ардах баа-һалара ыабастаах ууһан ку-таллар, ракетосеңтар кы-наттарыттан уу чакыраччы сүүрүгүр.

— Дьэ, буолар да обит,

адыс быһыт тодо тарпыт курдук,— бийиги командирбит сөт түһэн элэктөр. Кын сэлгиастин аһыһаа иһеомфону быаларын үөрү-йэх хоту тимэхтэтэллэр, ба-бын ыччалар түмбүлэрдэ холбөтөлүүр. Бачча ыраахха иттиһэ маннык куһаан кү-нэ ракетосеңтары салааһы-илдэн—уустун уонна ыра-хан дьыала. Кырдык, үөрдүк, подполковник иттиһэ ба-

ли салайар дьонун ахсаанна-рыгар салгыныга сымдым ты-һыһааччы чааһа, сүүһүнэ ракетаны ыһытты баар. Этин эрэ мөһөйдөбөтөр хандык...

Оттон кичи, кыһабыт кур-дук, маршрут былаһын туха-ры кырыһыһар, арай сылаас кумахтар эрэ үрдүлэригэр тийһэн тохтуур. Оттон онуоха дээр—хас да чаас устата эрөйдэх кетүү, халык бөһсө былыты кытары охсуйуу. Этиннээх ардах—авиация, өрдүн аарааны аэродромна-тан кичилэргэ горючаа таһааччылар кутталлаах устуула. Баар, стратосфераны тө-төөтүлөр былыт арааһыт унуордуохтары сөп, оттон таһаарлар? Арай кичилэр эһеомфига кыһаа тыһытты-нар?

Хараабыллары салгыныга таһаарыах иһиһэ генерал тө-һөһөх тыһааһынаахтык

толкуйдаабытын өйдөн калы. Подполковник тайичи созот-иһэ самолеттары хайыһаа нөрөр, мин кичилэргэ кичилэ-рдиһэлэрин өйүтөр ырытар. Майордар И. Карлов, Г. Бе-релевский, А. Меркулов. Күүстээх, хорсун, сатааллаах летчиктар. Кичилэргэ ракета-ны ыһытты—үгэс буолбут дьыала. Маннык дьону эти-нээх да ардаһынан куттааба-лар!

Ырахан хараабыллар ула-хан үрдүгүн иһэллэр, «Ос-төөххө» тийиэххэ дээрнэ би-лигин да ыраах, кичи радио-локатордара бийигин көрбө-төр. Командир картаны кө-рөр. Кетүү ливията дойду-

анарын быһа охсор, истинтэ-ри уонна муоралары унуур-даан барар. «Өстөөх» диир тыһаалар тийһэр суол-ыраах уонна чэпчэки сүөт, оттон кетүү бөһсө былаан да быһыһынан, толорулауу-нат даады уустун.

Мин экипажар бу үлөү хайдах бөлөһүмүстэрин көр-бүтүм—карталары, схемалары, таблицалары, элбөх суот-таан көрүүлэри өһөбүттэри Сымлаа тийһэн чэпчэки сүөх буолуохтары билэлэр. Салгытан саба түһүүтүн өһөбүтүнэ көмүскүннэ бары бредетөөлөрүн туттуохтаах. Ракетосеңтары утары эһи-тнэ ракеталар, радионы ма-һөйдөһүннэр, уонна истреби-теллар тураллар. Стратегиче-скый ракетосеңтарга даады кырата суох ыахтар бааллар. Туох ханнык иһиһэ ол бэр-тээх салгы хараабыллары.

ры эмнэ иддээ бараллар. Иван Яковлевич улаханшых кыйаханар, хааман-синмэн курбачыйар. Бандыыттары ситэргэ уонна үлтү сынньарга бирикээстиир. Тохсуинькуйи томоорон тымыктыгар атырээт айанга турар. Түүрт разведчик биэрэстэ кэрингэ урутаан нинки бараллар. Эмискэ, тыада баар ырааһылаа разведчиктар кириилэригэр, саалар тыастары өрө хабылла түһэр. Кыахаанынан бүрүммүт соботох ат эрайдаэх сүүрэн мэҥийэн кэлээхтиир, уоннаадылара бүтүктэрэ...

И. Я. Стрел эргийн ки-
рэгэ хамаандалмыр. Хаар
халыга киһини курданары-
нан. Кыһыл хөтөйдөр ытыа-
лыы-ытыалыы өлүүлээх уот
аһылдыбыт сирин дээш дьу-
дуһаллар. Өсгөөхтөр хайыһа-
рынан элэгэлдэһинэн тыа
быһыһынан көстүлэллэллэр.
Уһун түүнү быһа ытыалаһан
сандьыһыттар үүрүүлэллэр
да, сүтүк наһаа улахан...

Калин Строд бэйэтинэн Якутскайга киирэн көмө таһаарар. Киинлэр ортолоруга ЧОН ротата баара. Күн сиригэр тикпэн сур бөрөлүү сундулуйа сүүрбүт Зоссовойно уонна Каниа үөрдэрэ хордойо сытар сирдэрин билэллэр. Кыһыл этэрээтэ төгүрүйэр. Селяхов Василий командирдаах 25 киһити, наар сакалары мунньан, сис иһинэн сылдьар суолларыгар тоһуур хааллараллар. Киинлэр ортолоругар Иван Данилов эмиз баара.

Сотору өлүү дүбдүргэна,
сах бмһылаана буолар. Өс-
төөх сүрүн күүһүгэр кһһы
сэринтэ саба түһэр. Данилов-
таах сытар сирдэригэр бөлөх-
бөлөх, сорозор 4-5, сорозор
1-2 бандьыт кэлэн истэбин
зайы, күргүөмүнэн ыгьа-
лаан сууһаран иһэллэр. Нө-
гүө сарсыардатыгар наары-
һынай кэлэн: —кыайдыбыт,
кһһрин!—днэн буолар. То-
һуурга отуччааа чугайһыр
бандьыт өлбүт. «Өстөөх
бэриммэтэбинэ — өлөрүллэр!»
сарин сокуона оннук.

Бандымыттар бпир алаас-
ка бөбүргөтүнүү огостон,
кыйайтарбатты: саянан бу.

баслаг ниймэлдээх аппарату-
ралар, ону тэгс летчиктар
маастарыстыбалара, кинолэр
хорсуунара уонна тактичеснай
контрэстэре.

Мин көтүхэн иһэр аэпи-
лым — чаас үрдүкү бастыг-
нара. Билиги командирдөт —
опыттаах летчик, фронтоиис.
31 сыл устата нөтөр, бис-
тыһымча көтүү чааһын аас-
пыт киһи. Ыраах көтөр авиа-
ция лоринсөйдартан реактив-
нардарга уларытылган сөбүл-
нэр, уматыгынан салгыһыга
заправкаланарга үөрэнэр кө-
мүгэр, подполковник очулор-
го бу ыарахан, ону баһан кут-
таллаах дьыалалан дьарыкта-
нааччы бастаһы дьоннор орто-
лоругар баара. Олус ыраах
маршруттары оҥортуура...

Башыгы хараабыллар-ыт салгыныга тахсыбыттары хайы-үйбэ хас да чаас буолабыутта. Ничилэр нымтыыллар, нымтах үрдүүүнү көтөллөр. Аңчыбытыгар сир, Ытыс та-былар, собурууну хараага Ал-

гэн сэтгэн, онго-манна
быгдлаан тийэн, харагса
дэмлэсэн онгоролор эбит.
Советскай быдас кыр өс-
төөхтөрө Босоойко уонна
Канин, сии киһи эрэ буол-
лаллар, тутуллан умса кө-
рөн олооролоро. Сии элбэх
бандыыт үөрлэрэ бааһыран,
елөн кыйгыл буолан сытал-
лара. Ону тэгинэн биллэн
бэримиттэр да абыбаа
сууктара, Манна бааллара
киһи днэххэ киһинтэн ураты
дүүһүннэх-бодолоох дьон
элээмэлдэрэ. Ыт, торбос ти-
ринтэ таһыстара күппүлүү
тохтон түспүт, сууммакка-
тарааммакка, сирөйдэрэ түү-
нэн бүрүллүбүт урдустар.
Босоойкону уонна Канины
онно туга Якутскайга атаар-
быттара, атыттарын Петро-
павловскайга пидытталар,
барынар көңүл-босхо мисти-
лаабыттара.

Саа, пулемет тыяһыра,
киһи хаана тохторо уурайан,
өһөгөйдөөх өстөөхтөрү өлөр-
сөөтүдэрин өлөртөөд, барыч-
миттерин тыһынаахтым ту-
тан, кыайымы сымдык сары-
ла чабылыччы тыган, кыра-
хара дьон үөрөн-көтөн
өрөгөйдүүр, күн тахсар, күө-
нөх оонньуур көмө кэлбитэ.
Бу 1925 сыл этэ.

Б АЙЫАННАЙ толору
формалаах, буденнов-
скай бөргөһэлзэх тобус ат-
таах киһи гараһа сэллинээр
астаран иһэллэр. Киһилэр
бары даһаны чэгин-чэбдик
көрүниэх, үтүктүспүккэ
дылы, саар-тэһил угуохтаах
өдөр дьоннор. Бу киһинээхтэ-
рий? Ханна бараһа иһэллэ-
рий? Бу бары Чурапчы оро-
һонун Кытаанах нэһилиэг-
гин хоодуот көмөһомоллара,
хоһуун партизаниһара: Ми-
трофанов Иван, Чепалов
Василий Ильич, Кононов
Иван Иннокентьевич, Парфе-
нов Иван Иванович, Дьяч-
ковскай Дмитрий Николае-
вич, Миронов Никифор Ро-
манович, Яковлев Павел Га-
рильевич, Собакин Спиридон
Тихонович, Данилов Иван
Иванович. Тохсуон көмө-
һомолга киирбэттэрэ, тохсуон
илиһилэригэр саа-саадах ту-

тан кыра-хара дьон көңүлүн көмүскөбүттөрү, сорохторо баайыран, кыа-хаанынан сууммуттара, кыргынына кишинэринин кэктибэтэхтэрэ, ханна даҕаны, хаһан даҕаны көмөмөл сурудаҕын чинэстэхтик толорбуттара.

Дэв, бу билигин, хоёрдоох курдук төгүрүк алаастардаах, тыаһын оонньуур тымыһы күөллэрдээх, эргэн кара тыалардаах төрөөбүт-үөскээбит Кытаанахтарыгар, тохсуон өлүүнү ороһотуттан тутан баран, тохсуон тыннаах ордон биир нэбилтэк уолаттара айаннатан аарыгыран иһэллэр. Барыларын даданьы сүрөдөр, быһата, «кутуйах хааннара». Алаһа данэлэрин, аймах билэ дьоннору ирдэй аһылылаах адыарда бандымыттар, мйкүн мһмада оҕорбут буола-лахтарына даданьы, көгүллөрө эбээт. Бандымыттар сур бөрөлүү суудайан туран хааннаах мһмады мһмыт, буруйа да суохтары күн сириттэн кетуппүт, күөдүл-таһаан оҕорбут ынырык алдархайдарын илэ көрбүт-тэрэ, билбиттэрэ. Кинилэр хара дьайдаахтар айбэлэх нэһилиэнньэ, саата-саадада суох оҕо, дьахтарга, орон-ноҕро, эмээхсигитэ кыныт буолан түспүттэрин ойдуу-лар.

Арай урукку өттүгэр туруору көнө ийгиллээх тыа сириги саамай сыгыары-сыкнааһа дьонугар—Кытааннах нэһилиэгин дьонугар—сэргэттигэр эрэнэ-иһэбэйэ саныыллара. Ол эрэри, ханна да баай, ханна да бандыйыт баар ибээт. Саалаах киһи өрүү тойон буолбут кэмэ кэлэн ааһан эрдэбэ. Ыраах ымырдарынан, атын улуустарынан төлөһүөн сылдьан, бу кыһыа хөтөйдөр дойдуларынан сураһынадыгынн сөччө иһитиһат этилэр.

х х х

„Нен курдук, тогус хор-
сун комсомол хotoйдор, то-
гус кыһыл буурца аттаахтар
изрикэ дьизэлэригэр эргийэл,
аал уоттарын оттубуттара.
Очотоодуга Советскаяй бы-

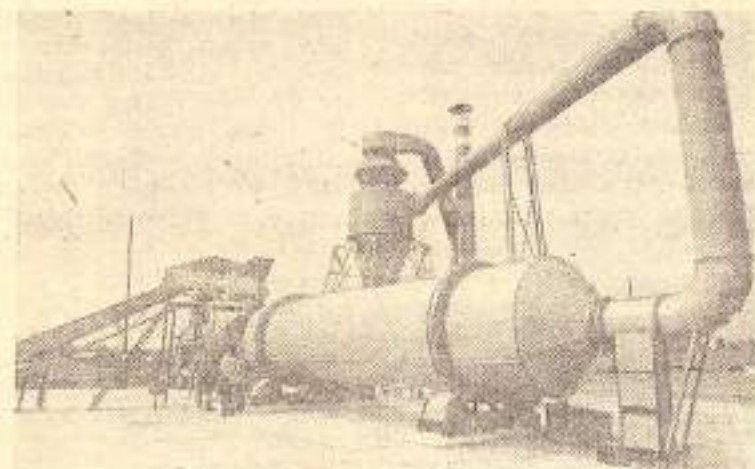
давс бөгөрсүүрүгэр сырала-
рын хараларын биэрбиттэрэ,
эбэлээх тутууну сүһүөгэр
туруорсубуттара. Кулаагы
кылгас быһыытынан эһис-
питтэрэ, сир үлэлэһигин
ыттысынттара, бастагы кол-
хозтары тэрийсбиттэрэ. Бы-
һата, нөһүлүк бари үлэти-
гэр хамнаһыгар партия по-
литикатын халбаһаабыкка
одоохко кыллэрсбиттэрэ.

Кэлин бары партийнай,
советский уонна колхоһунай
тутуу сыралаах-харалаах
үлэһитэринэн буолбуттара.
Оттон Спиридон Тихонович
Собакин Аба дайду сэргити
гэр активнай кыттыыны ыл-

быта. Кинидэртэн билигин
бу шхтыны онгортороочу
Илан Романович Данилов
эрэ тышмаах сылдыр.

«Агьыттары бары советский
былаас ичин, саңа дьоллоох,
көңүл олох ичин илимдери-
гэр саз-саадах тутан хорсул-
нуу охсуһан, ол олохторо
чэчирин сайдарын туһугар
үлэлээн хамсаан ааспыттара
уонна «сир уолаттара сир-
дөөдө нэстэрин төлөө» үһүк
тубат ууларыгар утуһа сы-
тталлар. Кинилэр ааттарын
үйэтиттин—аныгы колүүнэ
ытык иһин. Ону укпар са-
таммат.

Конструктордар—сүөһү
иитээччилэргэ

«Астра» ССРС Обзурун уонна майа тастастыр экиметастаатын мас көбүлүттөн палталары уонна деталлары өгөдөр экспериментальнай чамдугар өгөбүлүбүт сүөнү аһылытын—кырбамыт оту, аһылык буолар бурдугу, эрдэ бытарымаллыыт төрдүгэр астаах үүрөбүннү куурдар агрегаты итинник айттыкталар Агрегаты үс киһи үлэлэтэр. Киһи чамасы 2-3 тонна аһылыгы куурдар. Агрегат үлэтин саайымы, конту

руҳланиши автомат компютини
салайёр пультаи оғоҳулар.

«Астра» бастакы партиятын
Орджоникидзе атынан Подоль-
скайдаары массыынаны өңүрүр
автомобиль таһарында.

Синиока: «Астра» Москов-
ской уобалдс Хиткянекэй оро-
йуонун «Путь к коммунизму»
совхозуар бэрэбэркэ нээн-
гэр.

В. Корзин фотота,
ССТА фотохрониката,

★

баслаг ниймэлдээх аппарату-
ралар, ону тэгс летчиктар
маастарыстыбалара, кинолэр
хорсуунара уонна тактичеснай
контрэстара.

Мин көтүхэн иһэр аэпи-
лым — чаас үрдүкү бастыг-
нара. Билиги командирдөт —
опыттаах летчик, фронтоиис.
31 сыл устата нөтөр, бис-
тыһымча көтүү чааһын аас-
пыт киһи. Ыраах көтөр авиа-
ция лоринсөйдартан реактив-
нардарга уларытылган сөбүл-
нэр, уматыгынан салгыһыга
заправкаланарга үрэнэр кө-
мигэр, подполковник очулор-
го бу ыарахан, ону баһан кут-
таллаах дьыаланан дьарыкта-
нааччы бастаһы дьоннор орто-
лорутар баара. Олус ыраах
маршруттары оҥортуура...

Башыгы хараабыллар-ыт салгыныга тахсыбыттары хайы-үйбэ хас да чаас буолабыт-та. Ничилэр нымтыыллар, на-мылах үрдүүшүн көтөллөр. Аңчыбытыгар сир, Ытыс та-былар, собурууну хараага Ал-

у-лара уонна үөһэ дэн кэрнэтэ
ар уоттар кылаахачылар.

— Прибѣра суох сирог,
халласаныг ханнааты тута бы-
ваара охсубанын, — дигр,
эпѣхэ туһайлан, Григорий
Павлович.

Кырддык, мавнык үрдүүтүнүн баш күнүс көтөр ыаралан. Бу үнүн көтүүнү тууларга уюнга сымалга байны билем, башка эре тийбеге гейелюх маастарыстыба итвеннэ үөлү-хуйбат быным маада буолуой. Билеттиге бийигини туох да сүрүтүрдэ илик араага «сөөк» ракетаны илдьэ бу дүүлүсханык көтөр ийэр сүдү күүбү көрбөт быны-лаах. Хата ол онуугар бийи-ни сир түбүгүрдөр, Борт та-хымаады термометр 40 кыраа-дык иткени көрдөрөр, «төн» бабыа ийигар «инкоф» ор-дук Көзөнүмүт сарт түбөр, бийиги «сөөк» өмүтүннэ-рөн эмисея саба түнүүнү-көтөр, маалга ракетоносея

тар төхөө оро нэгдлийн
тахсмахтаахтарын билэр буу-
лазгмт, чааны стрелкаларын
нэгдлээхтик одуудабаст.

Биллэгтгэ сир үрдүнэн көтөн илэбит, сылант салгынынан тыһынан эппэргэлэбит. Мин субу курдук бу бастакы көтүүм, онон ордук марахан. Оттон кемадирга, штурман Шмеликэ, борттехник Оленченкода күчэһи үгэс буолбут байбырбай субук.

Ракетноосецтар ким ала
киририлэрэ дөсүүн этэ. Ха-
раабыллар муора дөңсөөтүн
тахсап кэлбиктэрэ уопша-
һымык кытылданчы объек-
тарга ракетнаа бөксүү
олорбуттара. Түгүлүнэ —
туйгун! Бу барыта уулу-
маршрутунай чуун катүү
итиэннэ сотору сотору ап-
поннары солбуйуу кинигетин.
Гвардеец-авиатордар ураты
хорсун быһыыны уопша-
һаастарыстыбаны ыһааһа

халбаннаабат багшны нэгдөрбүтээрэ. Энхтайтар эр санаалаахтыг үлэлэбнээрэ.

Гвардия майоры Игорь Карнов хамаандайлар хараабылын бордугар явахха балайыаһына үсхэбүтүгэр ним да тигрээй көрбөтүр. Самолет «ооннуу»ттан тахсыан үөннэ галлаас кардромта түһүүн сая этэ. «Эбөдө нэмнн дүһүнн үөлнөтүү «өстөөххө» эмиснэ»тирэнн сайан сайа түһүүтүөх кыаллары барытын өгөрбүт байа бөлбүсү та баарыстарын «ууан» биэрип тахсыах этэ.

Майор Карпов тух буол
тун команднай дуунна этэ
баран, бойобуой барзатин
хаалбыта уонун сүрүдүө
саягыга толорсубута. Эки
сак табаарыстарыа: кытары
биргэ ракетанан илээн кии
рэн киирэниттэр тахсысыта

хошия объекттары туючунай
бүргүөмнээх ытыллы оҕор-
субута.

Сорук туола. Аны туох да «сүтүг» суох» салгыы оборонатын маңайын үтүөр түгсөр баадаба эмнэ пазы. бах үрдүүнэн көтөрү алла ра түһөбүт. Ол эмнэ табыл- лар. Мин тугу көрбүһүнүн үрүннэ авиатордары кытары хайдах эрөйдөмүһүнүн са- бадалаатахха, эмилэр үрдүк сымнааны ылыах густаахтар эб. Онук да буолбута. Үө- рөдү ырытыыга генерал стратегичеснай, ракетнос- най авиация эрөх экиннэ- тарын дыйыһылааһын хол- бурга туруортааһыга, бин- дар «Юг» үөрүч иннигэ ылыммыг социалистичеснай көһөтэтиһиэбэр үрүн сити- һинэрэхтик толорбута.

Подполковник
Д. ЧУНКО.

Резанцилаба ыштар сурукка кадрыны, арастаннаны,
баты 862 атын толору сурулуохтар.